

Sygn. akt VIII Gz 228/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Woźniak

SSO Piotr Sałamaj

SSO Patrycja Baranowska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2015 roku w Szczecinie,

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o wyłączenie sędziego

na skutek zażalenia wnioskodawczyni (...) (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 27 maja 2015 roku w sprawie o sygn. akt XI GCo 186/15,

postanawia:

o d d a l i ć z a ż a l e n i e.

SSO Piotr Sałamaj SSO Agnieszka Woźniak SSO Patrycja Baranowska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 maja 2015 roku Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie oddalił wniosek występującej w charakterze powódki (...) (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o wyłączenie Sędziego Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie J. Ł. od dalszego rozpoznawania sprawy o sygn. akt X GC 701/14 wniesionej przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K..

W uzasadnieniu Sąd podkreślił, że wnioskodawczyni, wnosząc o wyłączenie sędziego Jarosława Łazarskiego, nie podała żadnej z przyczyn powodującej wyłączenie z mocy ustawy tj. art. 48 k.p.c. Nadto stanął na stanowisku, że zarówno z akt sprawy, jak i z oświadczenia sędziego wynika, iż w niniejszej sprawie nie ma podstaw do stwierdzenia braku bezstronności sędziego, a tym samym nie zachodzą przesłanki wynikające z art. 49 k.p.c. określające podstawy wyłączenia sędziego. W ocenie Sądu przesłanki takiej nie stanowił w szczególności sam fakt, że pełnomocnik pozwanej spółki radca prawny J. G. uprzednio pracował w Wydziale X Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie jako asystent sędziego. Przywołując obszerną argumentację Sąd przyjął, że fakt ten nie przesądził jeszcze o istnieniu okoliczności wyłączających bezstronność sędziego Jarosława Łazarskiego.

Powyższe orzeczenie zaskarżyła (...) (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. domagając się jego zmiany i wyłączenia Sędziego Jarosława Łazarskiego od rozpoznania sprawy X GC 701/14 toczącej się przed Sądem Rejonowym Szczecin - Centrum w Szczecinie. Zaskarżonemu postanowieniu wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie art. 49 k.p.c. poprzez przyjęcie, że w stosunku do Sędziego Jarosława Łazarskiego nie występują okoliczności tego rodzaju, że

mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w sprawie X GC 701/14 i oddalenie wniosku powodowej spółki o wyłączenie sędziego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przede wszystkim stwierdzić należy, iż Sąd Okręgowy akceptuje ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego oraz ich konsekwencje prawne, w zakresie oceny przesłanek dla oddalenia wniosku o wyłączenie w niniejszej sprawie sędziego Jarosława Łazarskiego.

Analiza stanowiska zaprezentowanego przez skarżącą w uzasadnieniu zażalenia czyni zasadnym wniosek, iż powołała się ona na okoliczności, które w żaden sposób nie mogły prowadzić do rozstrzygnięcia w postulowanym przez nią kierunku.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia każdemu prawo do bezstronnego sądu. W celu gwarancji prawnej do bezstronnego sądu, ustawodawca w kodeksie postępowania cywilnego przewidział instytucję wyłączenia sędziego. Podstawy do wyłączenia sędziego określone zostały w art. 48 - 49 k.p.c. W art. 48 k.p.c. przesłanki wyłączenia sędziego wymienione zostały w sposób kazuistyczny - powodujące obligatoryjne wyłączenie sędziego (wyłączenie z mocy ustawy). Natomiast stosownie do treści art. 49 k.p.c. znajdującego zastosowanie w niniejszej sprawie wyłączenie sędziego może nastąpić z mocy postanowienia, które wydaje sąd na żądanie samego sędziego lub na wniosek uczestnika postępowania. Przesłanką tego wyłączenia jest występowanie okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Mając na uwadze treść powołanego przepisu strona domagająca się wyłączenia sędziego winna podać przyczyny wyłączenia, a więc wskazać istnienie określonych okoliczności. Podstawą wyłączenia mogą być przy tym stosunki o charakterze emocjonalnym (przyjaźń, sympatia, niechęć, nienawiść), osobiste powiązania gospodarcze, np. powiązania majątkowe bądź okoliczność niemająca cech stosunku osobistego. Nie można także wykluczyć ewentualnego powstania wątpliwości co do bezstronności sędziego ze względu na jego stosunki służbowe ze stroną.

W ocenie Sądu Odwoławczego przedstawiony przez skarżącą stan faktyczny, a w zasadzie jedynie okoliczność, że pełnomocnik pozwanej zatrudniony był kiedyś na stanowisku asystenta sędziego w Sądzie Rejonowym Szczecin - Centrum w Szczecinie czy też pełnił funkcję kuratora w tym Sądzie, nie przesądza tymczasem o istnieniu okoliczności wyłączających bezstronność sędziego w szczególności takich, o którym mowa w art. 49 k.p.c.. Podstawą do żądania wyłączenia sędziego, w żadnym razie - jak słusznie podkreślił Sąd Rejonowy - nie może być przypuszczenie co istnieniu okoliczności wyłączających bezstronność. Nie wystarczy w tym kontekście przytoczenie jakichkolwiek okoliczności dla powstania przesłanek do wyłączenia sędziego - chodzi bowiem o wątpliwości, które muszą być w okolicznościach danej sprawy uzasadnione. Nie wystarcza też samo subiektywne przeświadczenie strony co do takiego stanu rzeczy, lecz muszą zaistnieć konkretne ku temu przesłanki, dostrzegalne dla postronnego obserwatora.

W okolicznościach niniejszej sprawy, niezależnie od oświadczenia sędziego złożonego w sprawie, zgodnie z którym sędzia potwierdził, że zna wyłącznie „z widzenia” J. G. - skarżącą przyjęła co do zasady, że skoro pełnomocnik strony przeciwnej pracował w tym samym budynku sądu to istnieją podstawy do wyłączenia sędziego. Znajomość „z widzenia” sędziego Jarosława Łazarskiego z J. G. wynikała z racji jego wcześniejszego zatrudnienia jako asystenta sędziego i pracy w tym samym budynku sądu. Jednakże okres pracy asystenta w Wydziale X nie pokrywa się z okresem pracy sędziego w tym wydziale, ponieważ w czasie gdy pełnomocnik pozwanej był asystentem sędziego w Wydziale X, sędzia Jarosław Łazarski orzekał w Wydziale XII. Powyższe nie może stanowić o braku bezstronności sędziego skoro sędzia nie jest ani nie był - gdy pełnomocnik pracował na stanowisku asystenta sędziego - w żaden sposób związany z J. G..

Jak słusznie zaznaczył Sąd Rejonowy kontakt „z widzenia”, czy praca w tym samym Sądzie zwłaszcza na różnych stanowiskach i przy powierzonych czynnościach, które nie pozostają ze sobą w związku nie stanowi uzasadnionej wątpliwości, co do bezstronności sędziego. Znajomość co najmniej „z widzenia” nawiązującą zresztą przyszli pełnomocnicy (i to zupełnie niezależnie od pracy na stanowisku asystenta) z większą liczbą sędziów podczas praktyk

zawodowych odbywanych w trakcie aplikacji, a mimo to taka znajomość nie jest bezpośrednią przyczyną wyłączenia sędziego. Asystent sędziego wykonuje zaś swoje obowiązki zgodnie z wytycznymi Przewodniczącego w danym wydziale na zlecenie określonego sędziego i pod jego kierunkiem. W ramach jednego wydziału może zatem zdarzyć się sytuacja braku jakiegokolwiek współpracy asystenta z danym sędzią. Znajomość tego rodzaju tzn. „z widzenia” bez jakichkolwiek powiązań służbowych czy koleżeńskich nie może więc stanowić podstawy wyłączenia sędziego. Tożsamą argumentację automatycznie można byłoby bowiem zastosować do wszystkich sędziów danego sądu i to niezależnie od wielkości jednostki jaką jest konkretny sąd, ilości wydziałów i liczby sędziów.

W tym względzie skarżąca dowodziła, że zaistnienie przesłanek uzasadniających wyłączenie sędziego powinno być rozpoznane z uwagi na fakt, że zarówno sędzia, jak i pełnomocnik pracowali w tym samym sądzie, a nie konkretnym wydziale. Abstrahując już od omyłkowego oznaczenia Sądu Rejonowego (w zażaleniu wskazano na Sąd Rejonowy w Świnoujściu) przyjęta przez skarżącą koncepcja, że zatrudnienie w jednym sądzie skutkuje brakiem bezstronności nie może być uznana za trafną, zwłaszcza mając na uwadze, że poszczególne Wydziały Sądu Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie mieszczą się w różnych budynkach i różnych częściach miasta (np. Wydział XI Gospodarczy w S. przy ul. (...), Wydział XIV Gospodarczy - Rejestr Zastawów w S. przy pl. (...), Wydział XIII Gospodarczy - KRS w S. przy u. (...) (...) 31). Subiektywne przeświadczenie strony o słuszności generalnego założenia bez konkretnego uzasadnienia doprowadziłoby do sytuacji wyłączenia wszystkich sędziów danego sądu mimo braku jakiegokolwiek rzeczywistego kontaktu z pracownikami poszczególnych wydziałów.

Formułując zarzut braku odniesienia się przez Sąd do kwestii związanej z tym, że pełnomocnik pozwanego pełnił funkcję kuratora społecznego w sądzie, w którym orzeka sędzia Jarosław Łazarski oraz braku oceny powyższej okoliczności w aspekcie podstaw wyłączenia wskazanych w art. 49 k.p.c. skarżąca zdaje się nie dostrzegła, że Sąd Rejonowy dokonując oceny wpływu znajomości „z widzenia” na bezstronność sędziego w odniesieniu do J. G. nie łączył tej oceny wyłącznie w zawiązku z zajmowanym stanowiskiem asystenta sędziego. Z treści uzasadnienia wynika nadto, że również wskazanie, iż J. Ł. i J. G. nigdy nie wiązał stosunek służbowy należało odnieść zarówno do stanowiska asystenta jak i do kuratora.

Niezależnie od powyższego zaznaczyć należy, że potencjalne powstanie wątpliwości co do bezstronności sędziego ze względu na stosunki służbowe nie zawsze musi wyrażać się w relacji między sędzią a stroną czy jej pełnomocnikiem i może opierać się na powiązaniu sędziego z przedmiotem postępowania niemniej skarżąca tak we wniosku jak i w zażaleniu nie wykazała na powiązania sędziego z przedmiotem sprawy, a więc ewentualnych okoliczności objętych hipotezą art. 49 k.p.c.. Wnioskodawczyni nie wskazał też na jakiegokolwiek inne ograniczenie możliwości zachowania się sędziego zgodnie z ustalonymi standardami niezawisłości i bezstronności.

Dla wyjaśnienia charakteru stosunków łączących sędziego ze stroną, przepis art. 52 § 2 k.p.c. nakłada na sędziego, którego dotyczy wniosek o wyłączenie, obowiązek złożenia odpowiedniego oświadczenia. Autorytet moralny sędziego przemawia za wiarygodnością złożonego wyjaśnienia i jeżeli strona żądająca wyłączenia zaprzecza jego prawdziwości, obowiązana jest wskazać i udowodnić okoliczności, które by podważały wiarygodność oświadczenia sędziego. W przedmiotowym postępowaniu skarżący nie przytoczył żadnych okoliczności podważających wiarygodność wyjaśnienia złożonego przez sędziego, którego wyłączenia żąda.

Instytucja wyłączenia sędziego służy umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności, przede wszystkim jednak zapewnieniu realnej bezstronności sądu. Wobec treści złożonego w przedmiotowej sprawie przez sędziego oświadczenia, nie można mówić o jakiegokolwiek wątpliwościach co do jego bezstronności spowodowanej faktem wykonywania przez pełnomocnika powódki w przeszłości pracy w sądzie.

W tym stanie rzeczy, należy podzielić stanowisko zajęte przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym postanowieniu i zgodnie z uregulowaniem zawartym w art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie oddalić - o czym orzeczono jak w sentencji postanowienia.

SSO Piotr Sałamaj SSO Agnieszka Woźniak SSO Patrycja Baranowska

(...) S., (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)